

Д. О. Вольницька,
викладач
Житомирський державний
університет імені Івана
Франка

ІНФОРМАЦІЙНА СТРУКТУРА ІМЕННОЇ ФРАЗИ У ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Серед численних досліджень у царині мовознавчої науки актуальними та нерозв'язаними залишаються питання про будову речення та його складових, зокрема іменної фрази. Структурні особливості, функції та інформаційне навантаження іменної фрази в історії англійської мови є малодослідженим, а відтак потребує нового висвітлення.

Давньоанглійська мова описується як мова з так званим "правилом узгодження" (*rule of concord*), означаючи, що усі конституенти речення повинні узгоджуватись у роді, числі та відмінку. Наприклад, у *se leoma – the light*, означений артикль *se* і іменник *leoma* узгоджені у роді та числі. Цей приклад відображає детермінантну іменну фразу (DP), яку можна розглянути у теорії X-штрих (рис. 1) (за Н. Хомським) та у новій інтерпретації (рис. 2) (за С. Ебні):

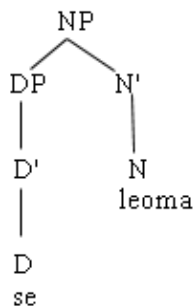

Рис. 1 Дериваційне дерево
детермінантної
іменної фрази за Н. Хомським

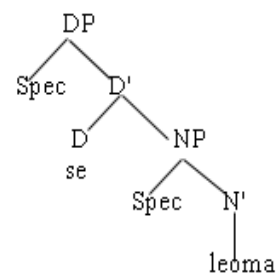

Рис. 2 Дериваційне дерево
детермінантної іменної
фрази за С. Ебні

Згідно Рис. 1 вершиною проєкції є іменна фразу NP, натомість С. Ебні (Рис. 2) вважає, що вершиною іменної фрази є DP [1]. Н. Хомський не заглиблювався у проблему внутрішньої архітектури іменної фрази, а відтак

його задовольнила гіпотеза С. Ебні і у проєкцію DP він додав артиклі, вказівні і присвійні займенники, посесивні групи з 's [2].

Шляхом вибірки ми обрали декілька прикладів детермінантної іменної фрази. Розглянемо кілька прикладів з метою висвітлення її інформаційного навантаження і структури. Наприклад:

(1) *wæs min fæder folcum gecýped (IV, Beowulf)*
my father was known to the folk

У реченні (1) наявна детермінантна іменна фраза *min fæder*, яка згідно контексту, експлікує нову інформацію для слухача (фокус), оскільки нам невідомо про якого батька йде мова. Пізніше у тексті наголошується, що це був батько Беовульфа на ім'я Егтеова, що маркує відому інформацію для дискурсу (топік). Таким чином, вживання присвійного займенника робить сприймання інформації важчим і слухач може лише здогадуватися про що йде мова, що одночасно створює труднощі у правильній інтерпретації фактів.

(2) *Se cyning het hie feohtan ongean Peohtas (449, Anglo-Saxon Chronicle)*
The king commanded them to fight against Picts

Речення (2) ілюструє детермінантну іменну фразу у першопозиції. Означений артикль *se* маркує відому інформацію для слухача та дискурсу (топік), оскільки у попередньому реченні мова йшла про короля Вортігерна. Присутність означеного артикля полегшує сприйняття інформації слухачем, тому що він залучений у логічний перебіг подій. Друга частина речення експлікує нову інформацію для дискурсу та слухача (фокус), оскільки слухач вперше зустрічає ситуацію з Піктами, про яких раніше не згадувалось.

Отже, проаналізувавши приклади з означеним артиклем та присвійним займенником в іменній фразі, ми дійшли висновку, що незважаючи на те, що структурно їх дериваційні моделі однакові, однак вони репрезентують різну інформацію.

Література

1. Abney S. The English noun phrase in its essential aspect [Електронний ресурс] / S. Abney // Cambridge : MIT., 1987. –

Режим доступа : <http://www.vinartus.net/spa/87a.pdf>

2. Chomsky N. Deep structure, surface structure and semantic interpretation / N. Chomsky // Studies on semantics in generative grammar / N. Chomsky. – The Hague: Mouton, 1972. – P. 62–119.